

ČASOPIS ANESTEZIOLOGIE A INTENZIVNÍ MEDICÍNA V NOVÉM – TENTOKRÁT NEJEN „FACELIFT“

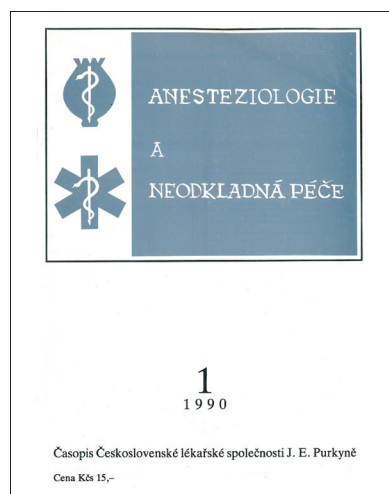
Čtenářům periodika Anesteziologie a intenzivní medicína (v letech 1990–2002 Anesteziologie a neodkladná péče) se prvním číslem 24. ročníku dostává do rukou časopis, jenž po 10 letech [1] mění významně nejen vzhled (tj. formát, kvalitu papíru, barvu titulní strany), ale přizpůsobuje i obsah množícím se požadavkům členů odborných společností ČSARIM a ČSIM. Volání po lepší dostupnosti materiálů určených zejména k podpoře oborového vzdělávání, uvádění odborných doporučení a guidelines, výukových kazuistik a snímků je stále silnější a s nárůstem požadavků na kvalitu předatestační přípravy je to pochopitelné a opodstatněné.

Potřeba změny nakladatelského domu všech odborných časopisů vydávaných ČLS JEP byla v posledních letech zřejmá a mezi členy redakční rady a výborů ČSARIM a ČSIM často diskutovaná. Z řady důvodů (zejména po zkušenostech s podobnými aktivitami ze strany jiných odborných společností ČLS v minulosti) jsme vyčkávali, až se na trhu objeví silný strategický partner. Důvodem ke změně byly stále obtížnější ekonomické podmínky stávajícího vydavatelství NTS ČLS a potřeba globálnějšího a ofenzivnějšího marketingu, spolu s požadavky

na profesionálnější a obratnější strategii získávání sponzorů a inzerentů.

Některé odborné časopisy vydávané ČLS JEP již v minulosti našly nové nakladatele (např. Ambit Media, Galén), nicméně většina odborných a oba tzv. prezidiální časopisy (Praktický lékař a Časopis lékařů českých) do loňského roku setrvaly pod vydavatelstvím NTS ČLS JEP. Nepříznivý trend ekonomických výsledků hospodaření vydavatelství (přestože sám časopis Anesteziologie a intenzivní medicína v tomto směru patřil k menšině ekonomicky neproblémových periodik) přiměl předsednictvo ČLS JEP k vypsání tendru na nového nakladatele. Výsledkem výběrového řízení bylo uzavření smlouvy o spolupráci při vydávání odborných časopisů mezi ČLS JEP jako nositele vydavatelského oprávnění odborných a prezidiálních časopisů od Ministerstva kultury a vydavatelstvím Mladá fronta a. s., při zachování dostupnosti elektronické verze předplatitelům prostřednictvím společnosti MeDitorial, s. r. o. Ne všechny odborné společnosti toto rozhodnutí přivítaly, to je třeba přiznat.

S vydavatelstvím Mladá fronta (divize Medical Services) má řada členů redakční rady z minulosti

Obr. 1 První číslo časopisu

Obr. 2 Prof. MUDr. Jaroslav Pošta, CSc.

Obr. 3 Časopis v roce 2003

dobré zkušenosti s vlastními knižními publikacemi, a proto věříme, že je nakladatelství kladně zúročí i v případě oborového časopisu.

Než se pokusíme o stručné bilancování toho, co se v posledních 10 letech podařilo s načrtnutím perspektivy rozvoje v nejbližších 5 letech, připomeňme zejména našim mladším kolegům, že vydání prvních čísel oborového časopisu *Anesteziologie a neodkladná péče* v roce 1990 (obr. 1) bylo vskutku mimořádným historickým počinem, jímž se obor (tehdy ještě *Anesteziologie a resuscitace*) vymanol z pozice jakéhosi azylanta, jemuž bylo do té doby jednou ročně ponecháno 6. číslo *Rozhledů v chirurgii* k publikaci článků s anesteziologickou problematikou. Bylo by ovšem nespravedlivé pominout historickou úlohu Referátových výběrů z anesteziologie a resuscitace redigovaných J. Drábkovou, již patří díky za tento oborový „Reader's Digest“, jenž sloužil celým generacím českých anesteziologů nejen jako edukační materiál, ale i jako jedna z možností jak prezentovat výsledky odborné práce. Avšak teprve vznikem oborového časopisu, stejně jako i vlastní oborové komise, dovršil obor svou emancipaci. Zasloužili se o to tehdy především Jaroslav Pošta a Ondřej Bohuš. Tvář prvního z nich máme možnost si každoročně připomínat při udí-

lení ceny za nejlepší odbornou práci publikovanou v AIM (obr. 2).

Od svého vzniku v roce 1990 časopis změnil svůj vzhled zásadním způsobem až v roce 2003, kdy se upraveným názvem přihlásil k intenzivní medicíně (obr. 3). Logo amerického záchrannářského modrého kříže vedle anesteziologické makovice nahradila česká modifikace loga intenzivní medicíny. V těchto letech byla pro prosperitu časopisu významná podpora časopisu společnostmi MSM, B. Braun, Cheiron a Fresenius Kabi.

V roce 2008 přibýlo na titulní straně logo České společnosti intenzivní medicíny a časopis byl zařazen mezi indexovaná periodika v Seznamu recenzovaných neimpaktovaných odborných časopisů Rady pro výzkum a vývoj ČR [2]. Zpřísnily se tím sice podmínky recenzního řízení, ale významně se zvýšila kvalita publikovaných prací. Znamenalo to výraznou pomoc autorům, kteří v rámci grantů usilovali i o publikace mimo impaktované časopisy. Je možné, že nově chystané zpřísnění grantové politiky se v nejbližších letech negativně projeví na zájmu začínajících autorů o publikace původních prací v neimpaktovaném časopisu.

Také složení redakční rady doznalo v roce 2008 změny – dnes je svým složením mezioborová,

Tab. 1 Sledované citační parametry SCOPUS (4) u vybraných časopisů v kategorii Anesthesiology & Pain Medicine 2011

ANESTHESIOLOGY AND PAIN MEDICINE		SJR	H index	Total Docs 2011	Total Docs 3years	Total refs	Total cites 3years	Cit Docs 3 years	Cites/ Docs 2 years	Ref Doc
Anesteziologie a intenzivní medicína	Česká republika	0,12	5	48	153	792	12	113	0,15	16,5
Acta anaesthesiologica Belgica	Belgie	0,15	16	51	182	667	45	175	0,21	13,08
Minerva Anaesthesiologica	Itálie	0,67	26	210	450	5546	835	299	3,25	26,41
Jurnadul Roman de Anestezie Terapie Intensive	Rumunsko	0,14	2	21	48	730	7	43	0,16	34,76
Anaesthesia & Intensive Care Medicine	Nizozemí	0,14	6	139	411	921	57	373	0,11	6,63
CRITICAL CARE AND INTENSIVE CARE MEDICINE										
Intervenční a akutní kardiologie	Česká republika	0,11	2	54	70	999	7	60	0,12	18,5

SCImago Journal Rank Indicator: It is a measure of journal's impact, influence or prestige.

It expresses the average number of weighted citations received in the selected year by the document published in the journal in the three previous years.

H index (Hirsch): Journal's number of articles (h) that have received at least h citations over the whole period.

Total Doc (2011): Journal's published articles in 2011. All types of documents are considered.

Total Doc (3y): Journal's published articles in 2010, 2009, 2008. All types of documents are considered.

Total Refs: Number of references included in the journal's published articles in 2011.

Total Cites (3 y): Citations in 2011 received by journal's documents published in 2010, 2009, 2008.

Citable Docs: Journal's citable documents in 2010, 2009, 2008. Citable documents include: articles, reviews and conference papers.

Cites/Doc (2 years): Average citation per document in a year period. This metric is widely used as impact factor.

Ref/doc: Average amount of reference per document in 2011.

(SJR developed by SCIMAGO Lab, Powered by Scopus)

Upraveno: z SCImago, (2007), SJR – SCImago Journal & Country Rank, <http://www.scimagojr.com>

Účinná sedace. Účinná odpověď.

Spolehněte se na **dexdor**®:

- udržuje mírnou až střední sedaci*
- zlepšuje zvládnutelnost pacienta*
- napomáhá lepší komunikaci s pacientem*
- zkracuje čas do extubace*

* Jakob S et al. JAMA 2012;307(11):1151-1160, Riker RR et al. JAMA 2009; 301(5):489-99

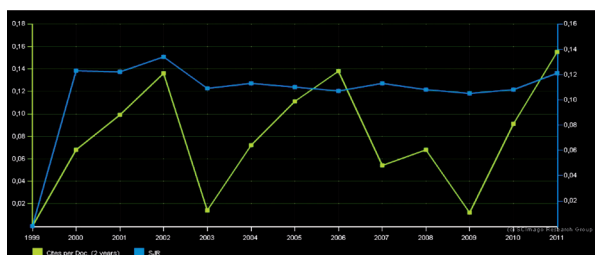

*Sedativum pro lepší komfort
a spolupráci pacienta*

Zkrácená informace o přípravku: dexdor® 100 mikrogramů/ml koncentrát pro přípravu infuzního roztoku. Složení: dexmedetomidini hydrochlorid ekvivalentní dexmedetomidinu 100 mikrogramů/ml koncentráty. PL: chlorid sodný, voda na injekci. **Indikace:** Sedace dospělých pacientů na JIP, pokud není vyžadována úroveň sedace hlubší než je vybuzení v reakci na verbální stimulaci. **Dávkování a způsob užívání:** Jen pro nemocniční použití na JIP. **dexdor**® musí podávat odborný zdravotnický pracovník se zkušenostmi s léčbou pacientů vyžadujících intenzivní péči. **dexdor**® se musí podávat pouze jako zředěná intravenózní infuze pomocí kontrolovaného infuzního přístroje. Návod na ředění je uveden v SPC. Pacienti, kteří jsou intubováni a dostali sedativum, se na dexmedetomidin převádí s počáteční rychlostí infuze 0,7 mikrogramu/kg/h, která se dále upravuje dle reakce pacienta v rozmezí od 0,2 do nejvýše 1,4 mikrogramu/kg/h pro dosažení požadované úrovně sedace. U oslabených pacientů je možná nižší počáteční rychlost infuze. U pacientů s poškozením jater lze zvážit snížení udržovací dávky. Použití zaváděcí dávky se nedoporučuje. S používáním přípravku **dexdor**® delším než 14 dní nejsou zkušenosti. **Upozornění:** Během infuze přípravku **dexdor**® se musí provádět nepřetržitě monitorování srdce, u neintubovaných pacientů i monitorování respirace. **dexdor**® se nesmí používat jako indukční činidlo pro intubaci ani k poskytování sedace při použití myorelaxancia. **dexdor**® není vhodný u pacientů vyžadujících nepřetržitou hlubokou sedaci nebo u pacientů s těžkou kardiiovaskulární nestabilitou. Je třeba dbát opatrnosti u pacientů s preexistující bradykardií a u těžkých neurologických poruch. Mimořádná péče je nutná u pacientů s preexistující hypotenzí, hypovolemií, chronickou hypotenzí nebo sníženou funkční rezervou. Dohled nad léčbou a monitoring je třeba zvláště u pacientů s poruchou periferní autonomní činnosti, s ischemickou chorobou srdeční nebo těžkou cerebrovaskulární chorobou. **dexdor**® by se neměl používat jako jediná léčba při status epilepticus. Léčbu je nutné ukončit v případě vytrvalé nevysvětlitelné horečky. **dexdor**® by neměl být podáván v těhotenství a kojení. **Kontraindikace:** Hypersenzitivita na léčivou látku nebo kteroukoliv z pomocných látek přípravku. Pokročilý srdeční blok (stupeň 2 nebo 3) bez zajištění kardiostimulací. Nekontrolovaná hypotenze. Akutní cerebrovaskulární příhoda. **Významné interakce:** Současné podávání dexmedetomidinu s anestetiky, sedativy, hypnotiky a opiáty pravděpodobně povede k zesílení účinku. Při souběžné léčbě přípravky, které vyvolávají hypotenzní nebo bradykardické účinky, mohou být tyto účinky zvýšeny. Dexmedetomidin může interagovat s CYP enzymy. **Nežádoucí účinky:** Velmi časté: hypotenze, hypertenze, bradykardie. Časté: ischemie, infarkt myokardu, tachykardie, hyperglykémie, hypoglykémie, agitace, nevolnost, zvracení, sucho v ústech, abstinenční syndrom, hypertermie. Méně časté: udušení v SPC. **Zvláštní opatření pro uchování:** Tento léčivý přípravek nevyžaduje žádné zvláštní podmínky uchování. Po nařazení má být přípravek použit okamžitě. **Držitel rozhodnutí o registraci:** Orion Corporation, Orionintie 1, FI-02200 Espoo, Finsko. **Registrační číslo:** EU/1/11/718/001-006. **Datum registrace:** 16.9.2011. Výdej léčivého přípravku je vázán na lékařský předpis s omezením (viz. SPC, bod 4.2). Přípravek je poskytován výhradně při ústavní péči a je plně hrazen ze zdravotního pojištění, pojištěnec se na úhradu přípravku poskytovaného při ústavní péči (hospitalizace) nepodílí. Informace o podmínkách úhrady Vám podají zástupci společnosti Orion Pharma. Určeno pro odbornou veřejnost. Před použitím přípravku si, prosím, přečtěte Souhrn údajů o přípravku (SPC). Další informace získáte na adrese: Orion Oyj, organizační složka, Zelený pruh 95/97, 140 00 Praha 4, nebo na tel: 227 027 263, fax: 227 230 661, e-mail: orion@orionpharma.cz, www.orionpharma.cz. Datum zpracování: 1/2013.

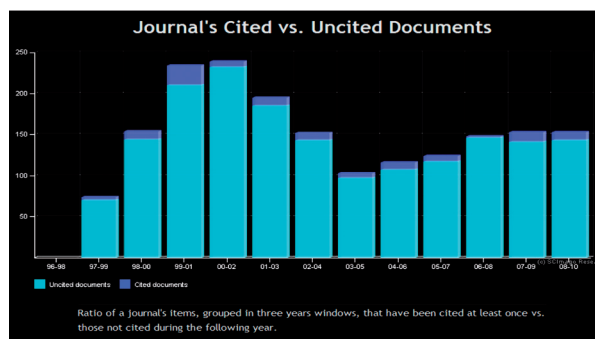
Tab. 2 Pořadí zemí podle sledovaných citačních parametrů SCOPUS (4) v kategorii Anesthesiology & Pain Medicine 2011

Země		Docs	Citable Docs	Citations	Self-citations	Citations per Document	H index
1	USA	23665	1753	2553	1507	1,08	153
2	UK	892	610	1017	410	1,14	104
3	Germany	706	588	670	205	0,95	88
4	Japan	676	572	200	35	0,3	67
5	France	602	392	440	138	0,73	81
6	India	480	288	103	35	0,21	33
7	Canada	460	357	482	101	10,5	88
8	South Korea	326	279	145	45	0,44	34
9	Turkey	316	286	52	9	0,16	39
10	Australia	315	248	311	89	0,99	71
11	Italy	284	208	408	164	1,44	64
12	Netherlands	234	1485	335	74	1,43	69
13	China	191	135	188	49	0,98	35
14	Switzerland	177	138	203	43	1,15	77
15	Spain	165	135	159	25	0,96	48
16	Belgium	159	128	167	42	1,05	65
17	Denamark	144	126	261	69	1,81	69
18	Sweden	131	120	186	34	1,42	67
19	Brazil	125	113	74	13	0,59	31
20	Austria	87	76	115	17	1,32	65
21	Taiwan	85	72	53	15	0,62	44
22	Norway	80	57	74	25	0,93	49
23	New Zealand	75	57	85	25	1,13	42
24	South Africa	73	68	46	10	0,63	38
25	Israel	70	60	70	5	1	55
26	Mexico	70	55	15	1	0,21	16
27	Ireland	60	39	95	17	1,53	40
28	Greece	59	43	68	8	1,15	31
29	Finland	52	45	60	9	1,15	56
30	Czech	49	34	24	14	0,49	12
44	Poland	13	9	16	0	1,23	15
48	Romania	9	9	0	0	0	10
50	Hungary	8	7	3	0	0,38	18
51	Russia F	7	6	27	1	0,2	4
53	Bulgaria	5	3	1	1	0,2	4
56	Slovenia	5	5	6	0	1,2	9
58	Croatia	4	2	2	0	0,5	13
62	Slovakia	4	3	0	0	0	5
64	Lithuanina	3	2	2	1	0,67	4
68	Estonia	2	2	8	0	4	6
72	Serbia	2	2	1	0	0,5	5
77	Bosnia&Herzegovina	1	1	0	0	0	2
81	Macedonia	1	1	0	0	0	2

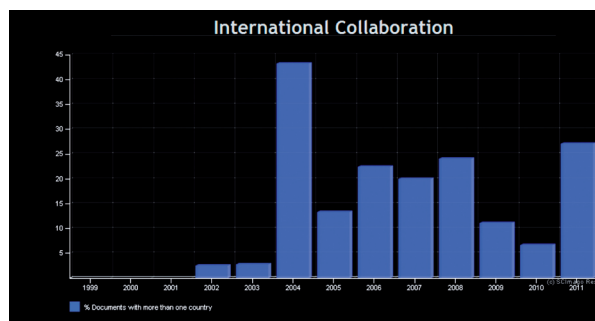

Graf 1 SJR Indicator vs Cites per Doc (2y) – Anesteziologie a intenzivní medicína

Country: Czech Republic
 Subject area: Medicine
 Subject Category: Anesthesiology and Pain Medicine
 Publisher: Czech Medical Association J. E. Purkyně
 Publication type: Journal
 ISSN: 1214258
 Coverage: 2003-2011
 H-index: 5

Graf 2 Journal's Cited vs Uncited Documents – Anesteziologie a intenzivní medicína

Graf 3 International Collaboration – Anesteziologie a intenzivní medicína

s přesahem do řady partnerských oborů, ať již je to vnitřní lékařství, gynekologie a porodnictví nebo klinická biochemie. Došlo ke zkvalitnění strukturovaných abstrakt a díky spolupráci se společností MeDitorial s. r. o. po počátečním nejistém tápání se stala realitou dostupnost elektronické verze časopisu prostřednictvím portálu www.prolekare.cz, zpětně i starších ročníků časopisu. Přesto budeme i nadále usilovat o zlepšení we-

bové prezentace časopisu a dostupnost vlastní elektronické verze.

Podařilo se vytvořit skupinu profesionálních recenzentů, kteří pokrývají prakticky celé zájmové pole všech subspecializací v rámci oboru. Mezinárodní rada je štíhlá a vedle prof. Škarvana jsou v ní kolegové ze Slovenska. Je to důležité, protože z tisíce výtisků oborového časopisu je jedna třetina distribuována právě na Slovensko, které oborový časopis nemá. Pokud je publikačním jazykem časopisu převážně čeština, je širší složení mezinárodní redakční rady nereálné. Je ale třeba přiznat, že se nám nepodařilo uspokojit hlasy členské základny volající po prosazení časopisu do databází typu PubMed (U.S. National Library of Medicine – NLM); někteří by „usilovali“ o impact faktor (IF), ale pravidla pro jeho udělení jsou matematicky přísná a závisí především na dostatečném počtu citovaných kvalitních původních prací, publikovaných v anglickém jazyce po dobu dvou za sebou jdoucích ročníků [3]. Zde je na místě zcela otevřeně konstatovat (i když možná s určitou lítostí), že získání prestižního IF (Journal Impact Factor podle Journal Citation Report (JCR), produktu Thomson ISI (Institute for Scientific Information)) je zcela iluzorní, minimálně v střednědobém horizontu. To ale vůbec neznamená, že časopis nemůže být dobrý.

Reálnější obraz o úrovni časopisu poskytuje srovnání v databázi SCOPUS, v níž je časopis indexován od roku 2006. Ke srovnání úrovně jednotlivých časopisů a zemí využívá SCImago Rank Index (SJR), Hirschův index (h-index) a Cites/Docs index (v posledních 2 letech). Jsou ekvivalentem Impact faktoru a vyjadřují význam a prestiž časopisu, stejně tak i jeho citovanost. Časopis Anesteziologie a intenzivní medicína je uveden v kategorii Anaesthesiology & Pain Medicine jako jediný ze zemí východní Evropy (s výjimkou Rumunska). Srovnání sledovaných parametrů s vybranými časopisy zemí západní Evropy uvádí tabulka 1, grafy 1, 2 a 3 zachycují trendy SJR indikátoru, tj. podílu citovaných článků a prací s mezinárodní účastí v posledním desetiletí [4]. Nápadným parametrem ve srovnání s jinými zeměmi je vyšší podíl autocitací. Celkově v celosvětovém měřítku zaujímá Česká republika v kategorii Anesthesiology & Pain Medicine 30. místo a je v tomto srovnání první ze zemí východní Evropy (tab. 2).

V oblasti intenzivní medicíny (Critical and Intensive Medicine) je SCOPUS databází uváděn u nás pouze časopis *Intervenční a akutní kardiologie* (na 20. místě na světě) – náš vlastní časopis databáze v této kategorii neuvádí.

Zájem o časopis ve veřejnosti nadále nasvědčuje tomu, že je hodnocen odbornou veřejností kladně. Počet předplatitelů se pohybuje kolem jednoho tisíce a počet návštěv nejčtenějších článků na webu je

přes 350, čímž se mezi ostatními časopisy na www.prolekare.cz řadí mezi nejnavštěvovanější. Směrování struktury časopisu zejména do oblasti postgraduálního vzdělávání je nutno vnímat v kontextu debaty o IF nejenom jako reálný odraz potenciálu české anesteziologické odborné komunity produkovat původní kvalitní práce (ten je z řady objektivních důvodů nízký), ale i jako výzvu, aby časopis byl vskutku užitečným a do jisté míry nenahraditelným český psaným zdrojem postgraduální přípravy. To není vůbec málo.

Zbývá konstatovat, oč usilujeme. V současnosti především o zachování tištěného oborového periodika v češtině (slovenštině) s kvalitními abstrakty v angličtině a obstát v soutěži s e-journály. Víťame i originální anglické články. Máme snahu o vytvoření automatické registrace příspěvků, získání tzv. doi systému (digital object identifier) a proniknutí do světových databází v rozsahu úměrném kvalitě časopisu. Je jasné, že bez fulltextové anglické verze a podpory mezinárodního nakladatelského domu na globální úrovni to není dnes reálné.

Rádi bychom zachovali dostupnost časopisu udržení jeho dosavadní ceny a zajistili pro předplatitele výlučné právo na přístup k elektronické verzi po dobu prvních 12 měsíců. Vedle nových vzdělávacích rubrik chceme prezentovat didaktické radiografické snímky a kazuistiky čísla a dát současně místo i kratším článkům typu stručných sdělení o nových technologiích a inovativních postupech. Myslíme si, že to v nadcházející době pronikání problematiky Health Technology Assessment bude velmi žádoucí. Připravujeme rovněž sérii didaktických kapitol z oblasti využití ultrazvuku v anesteziologii a intenzivní medicíně. Konečně bychom rádi dali prostor k diskusi všem, kteří mají zájem o komunikaci ve vztahu k publikovaným článkům formou Dopisů

redakci. Budeme nadále přinášet aktuální zprávy ze života odborných společností, aktuality z konferencí a sjezdů a přehledy odborných tuzemských i zahraničních akcí na nejbližší kalendářní rok.

Věříme, že po takové generálce si Anesteziologie a intenzivní medicína i nadále udrží své relativně prestižní místo v klubu českých odborných zdravotnických periodik a časopisu se bude dařit získávat nové a spokojené předplatitele.

Literatura

1. Herold, I. Nová tvář oborové časopisu. *Anest. intenziv. Med.*, 2003, 14, č. 1, s. 5–6.
2. Herold, I. Anesteziologie a intenzivní medicína po 5 letech. *Anest. intenziv. Med.*, 2008, 9, č. 1, s. 3
3. Hunter, J. Editorial III. The latest changes no more shorts. *Brit. J. Anaesth.*, 2004, 1, 7.
4. SCImago, 2007, SJR – SCImago Journal & Country Rank. Retrieved November 10, 2012, Dostupné na: <http://www.scimagojr.com>

MUDr. Ivan Herold, CSc.

vedoucí redaktor časopisu
Anesteziologie a intenzivní medicína

Prof. MUDr. Vladimír Černý, PhD., FCCM

člen redakční rady, předseda ČSIM

OZNÁMENÍ

Od 15. 1. je možnost volně využívat k výuce i studiu dokončený multimediální projekt FRVŠ 208/2010 a 127/2012 První pomoc. Materiály jsou přístupné na internetových stránkách 3. lékařské fakulty UK na: <http://www.lf3.cuni.cz/cs/pracoviste/anesteziologie/vyuka/studijni-materialy/prvni-pomoc/>